

Oglasi, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje itd. šalju se naputnicom ili polotnicom pošt. Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnictvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslova.

Izlazi svakog utorka i petka o podac.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani ne tiskaju, a ne frankirani ne primaju.

Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće, } na godinu
6 K za seljake } na godinu
ili K 6—, odn. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinja br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Izbornici kmetskih občina Istre!

Dne 9. ovog mjeseca pozvani ste u zakonita izborna mjesta, da imenujete zastupnike za kmetske občine.

Oni fiduciari, koji ste pod kapitanat Kopra, Poreča i Pule, imate imenovati jednoga zastupnika, a oni koji ste pod kapitanat Voloski, Pazinski i Lošinjski, imate imenovati opet jednoga zastupnika.

Narod Vam je već dao punomoć i rodoljubna dužnost Vas veže glasovati za ljude vaše vjere, jezika i krvi. Predloženi kmetskih občina istočne Istre je naš

Vjekoslav Spinčić,

dosadašnji zastupnik onog izborništva.

Svi fiduciari, koji ste za 9. januara pozvani u Volosko, Pazin, Lošinj i Krk (Veju), dajte svoje glasovnice s imenom prof. Vjekoslava Spinčića.

Predloženi kmetskih občina zapadne Istre je naš glavni suradnik

Mate Mandić,

novinar u Trstu.

Svi fiduciari, koji ste pozvani za 9. januara u Kopar, Poreč i Vodnjan, dajte svoje glasovnice s imenom Mate Mandića.

Imena Spinčić i Mandić poznata su Vam dobro i nepotrebuju nikakove preporuke. Njih preporučuje žarka ljubav do ove naše mile Istre i do našega majčinoga jezika hrvatskoga ili slovenskoga

Njih preporuča dosadašnji njihov neumorni trud za napredak našega puka, a nada sve preporuča ih, što su već do sada u borbi za narodna prava pretrpili.

Nitko od Vas neizostani onaj dan, svi izvršite svoje sveto držanstvo, svi kako jedan dajte svoje glasove spomenutim rodoljubom od nas predloženim miljenikom naroda.

Trst—Pula, dne 2. januara 1901.

Političko društvo:

„Edinost“.

Uredništvo lista:

„Naša Sloga“.

Pobjeda sustava!

I.

Nakon raspusta carevinskoga vieća stupio je mit ista predsjednik dr. Koerber pred narode naše polemonarhije pozivom, da biraju za državni sabor nove zastupnike, koji će omogućiti djelovanje carevinskoga vieća i riješiti sporazumno sa vladom bar velika gospodarska pitanja. Glas ministra-predsjednika ostao je glas vapijućega u pustinji, jer se njegovu pozivu nije odazvali nijedna stranka i nijedan narod.

Izuzet socijal-demokratsku stranku stupile su izbornu borbu sve ostale stranke sa narodnim programom. Jedini socijalisti odazvaše se pozivu ministra-predsjednika, ali baš oni doživješe najveći poraz, dočim je već do sada broj skrajno-narodnih zastupnika poskočio.

Dr. Koerber postigao je dakle baš protivno onomu, za čim je težio. U novo carevinsko vieće stupiti će najme oslabljena ona stranka, koja neprestano prodiče, da ide jedino za poboljšanjem materijalnog stanja nižih slojeva pučanstva, i koja se možda i nehotice drži Koerberova programa, dočim je porasao broj odlučno narodnih zastupnika i radikalnih vikača. A la Senere, Wolf i drugovi.

Iz dosadašnjega uspjeha izbora u petoj kuriji i seoskih obćinah da se zaključiti, da se buduće carevinsko vieće neće razlikovati od prošloga ničim i da će izblijati narodnostne opreke na vidjelo možda više, nego li ikad do sada. Ministar-predsjednik nije dakle postigao svoje javne svrhe, jer novi državni sabor neće biti nikako sposobniji za rad nego li bijaše posljednji. Rekosmo javne svrhe, jer on može imati i tajnu svrhu t. j. dokazati, da je u našoj poli monarhije nemoguće vladati parlamentarno i po tomu udesiti dalje svoje korake. Ti koraci mogli bi biti: obustava ustava, promjena ustava, samovlastna promjena poslovnika carevinskoga vieća ili koja slična mjera.

Medjutim naša nakana nije sada, da si razbijamo glavu tim, što kani ministar Koerber i kako će se izvući iz stupice, u koju se je zapleo svojom neodlučnošću i svojim kolebanjem.

Naša je danas nakana, da osvjetlimo letimice izbornu borbu u Istri i da pokažemo, kako je došlo do talijanaške pobjede u petoj kuriji i u zapadnom izborničtvu seoskih obćina, koja pobjeda nije u istinu

drugo, nego pobjeda zlosretnog sustava, pod kojim stenju svi Slaveni Primorja.

U više navrata i pod raznim naslovima dokazali smo zadnjih mjeseca, da bijahu izborne sekcije u Istri tako razdijeljene, da ih nebi bilo moglo za Talijane povoljnije razdijeliti ni isto talijansko političko društvo. Glas, da je kod te razdiobe sudjelovao i jedan član zemaljskoga odbora u Poreču, postaje sve to više vjerovatnijim. Razdioba izbornih sekcija u političkih kotarih: Kopar, Poreč, Pula i djelomice Pazin uvjerili moraju svakoga, koji pozna naše narodnostne odnose, da se je išlo očito za tim, da naši narodni protivnici, jedna trećina pučanstva ciele pokrajine, dodju kod izbora do većine. Razdioba izbornih sekcijah u obćinah: Milje, Buzet, Pazin, Pula, Motovun, Grožnjan, Umag itd. ostali će glasovinom u ljetopisu naših izbornih borba.

Protiv takovoj razdiobi izbornih sekcija prosvjedovalo je na vrijeme naše političko društvo i pojedine uplívne osobe na c. kr. namjestništvo u na predsjedništvo ministarstva. Ti prosvjedi ostaše bezuspješnim, premda se s takvom razdiobom neslagashe ni pojedine c. kr. kotarske oblasti, koje su pozvane, da razdiobu sekcija same provedu.

Nu uzprkos takovoj razdiobi izbornih sekcija očekivali smo, da će ogromna većina naših birača u toj kuriji odlučiti na korist našega kandidata. Na temelju službene statistike imorao je svatko doći do pravilnog zaključka, da će 185.000 hrvatsko-slovenskih stanovnika Istre prije doći do pobjede u toj kuriji, nego li 118.000 stanovnika talijanske narodnosti. Ali ipak tomu nebijaše tako! Ogromna većina pučanstva Istre ostala je u manjini napram ogromnoj manjini! Kako je došlo do te zagonetke, odgovoriti ćemo u budućem broju.

Divska borba.

Izključivo, biesno, goropadno, nametno talijanstvo Trsta, gdje si? Nema te više! Odkrio se rub zastora, koji je pokrivao tvoju golotinju, i svijet je uvidio, da si bio pučka fikcija! Slavnim uspjehom na izborima dne 3. jenara učinili su naša braća Slovenci u Trstu vjerovanje o talijanstvu Trsta kraj. Sad neka vidi i slavna cesarska vlada, koja u svemu ide Talijanima Primorja na ruku, radi toga jer su znali usurpirati autonomnu upravu, te iz tog tvrdog položaja prikazati svijetu ciele Primorje u svojoj boji — neka vidi na što

se svadja: to hvaljeno talijanstvo. Na poludru hiljadu glasova više od slovenske stranke! Oni, koji imaju sve u rukama i magistrat i javna skladišta i kapital i tvrđice i činovništvo i vladinu simpatiju, pa samo šestnaest stotina glasova više od stranke potlačenih, prezrenih, progonjenih „šćava“, koji nemaju ni moći, ni vlasti, ni upliva, već poštenje i broj u narodu! Neka otvore oči i progledaju sada, Talijani iz Italije, nek vide na što se svadja legenda o talijanstvu Trsta i Istre na ovoj istočnoj obali jadranskoga mora. Nek uvide, da je sve ono, što su im nespušeni iz ovih krajeva bajali, laž i izmišljotina; nek se uvjere, da je talijanstvo samo uvedena biljka nametnica, koja je pustila žile po slovensko-hrvatskoj njoj neprijatelnoj zemlji, na kojoj prije ili kasnije mora da uvene. Naša pobjeda u Gorici, polovična pobjeda u Trstu, izbori u Istri, gdje su dva djela Benatijevih fiducijara nosili benevrekke i priznavali se Slovincima. Talijanska tobožnja afirmacija u Dalmaciji, gdje osim Zadra, po dalmatinskim rodoljubnim gradovima, nisu mogli skuckati ni sto glasova. sve to, moralo bi ih, ako imaju i zrnce zdrava razuma, ako nisu neozdravljivo obolili na megalomaniji, već jednom za uvijek da osvjedoči, da ovamo nemaju šta tražiti, niti što naći.

Pa sve ako su Talijani prama samim Slovencima zadobili i neznatnu većinu, prama protivnim strankama skupa imali su manjinu. Kako smo već javili, Talijani u Trstu su imali 2 kandidata. Zidovsko-liberalna gospodujuća klika nosila je i ovaj put nadri-uteženika Atilija Hortisa, a protiv tomu su podigli neki kandidaturu bivšega načelnika dra. Dompieri, koji je u svoje doba hito da razsvieli zderanje talijanskih jaslara na plinarni, pak od onda pao u nemilost klike. — Pa oba ta dva talijanska kandidata zadobiše okruglo 10 tisuća i pet sto glasova; a naproti Slovenci i socijalisti dobiše 11 tisuća i pet sto glasova. Na taj način obe talijanske stranke skupa ostadoše u manjini, prekorativ ovog znamenitoga dana vrlunac briega slave svoje i zaputiv se, nadamo se u Boga i pravicu niz brdo, do podpunoga sunovraćenja!

Pa i taj znatni broj glasova, zar su im ga dali čisti Talijani? Tkogod pozna naše odnose znađe, da mnoštvo ubogoga našega puka ili silom prisiljeno i neznanjem smeteno, daje svoje glase talijanskoj stranci. Od sve one silnije radnika slovenskoga i hrvatskoga jezika i poriekla u Trstu, mnogo ih je hiljada dalo svoj glas; pod pritiskom psodavca protiv svojoj volji i savjesti za protivnika. Mnogi su bili zavedeni, da se glasuje ne za Talijana već „za Trst“, a mnogo ih se je bez dvojbe u okolici dalo zavesti i prodati, kako dokazuju tamošnje manjine u prilog Talijana. Računajmo takove glasove na najmanje,

na samo dvije hiljade glasova, uzmimo u obzir da će biti jedna hiljada naših iz liste izpuštena, druga s krivim imenima napisana, da će iznašati do hiljade glasova samo neuručene pozivnice, s kojim su talijanski pristaše glasovali za naše ljude. Promislimo koliko talijanskih podanika obično glasuje za svoju stranku, pa ćemo doći do presretnoga zaključka, da bi Talijani izezli u Trstu onaj dan, kad bi jim bez korupcije i bez vladine pomoći bila izgrnuta oblast iz ruku. Postali bi ono, što su postali na primjer u Splitu quantité negligible!

Pa ne samo dne 3. tek već eto i prekojučer na dan užega izbora, osvjetlali su si Slovenci junačko čelo. Bilo je predano za dr. Kybarza 8414, a za Otilija Hortisa 10.699 glasova. Razlike je dakle od okrugle 2000 glasova, malenkost, koja samo uvećava našu moralnu pobjedu!

Da, pobjeda moralna je na našoj strani! Tom se može dičiti ciele hrvatsko-slovenski narod, dapače ciele slavenstvo! Možete se dičiti i vi poduzetci i poštivni narodni vođe u Trstu. Orim danom postajete ljubimci i dika narodna! Imena braće Mandića, marljivog dra. Gregorina, odvjelnika Pretnera, Rybarza, Abrama, Slavika, trgovaca i bankira Kalistra, Gorupa, Trudena, Mankoča, Bogdanovića i koliko jih je drugih. Agilnih novinara Jakića, Cotića i ostalih; svih onih, koji su ustrajni i ustrpljivim radom doveli narod do tolikog uspjeha, ostali će u narodu u neizbrisivoj uspomeni. Živili i dočekali ostvarenje naših zajedničkih težnja i nada!

Još o popisu pučanstva.

U posljednjem smo broju izlaknuli važnost popisa, što se ovih dana obavlja po cielej Istri. Mislimo, da će izvidi i bilješke prebrojnih povjerenika biti po mogućnosti točne, samo u jednoj točki biti će sleparija i to u točki jezika, kojim naš puk govori. Po upuli državnih vlasti ima se kao jezik obćenja zapisati jezik, koji se govori u rodnoj kući pojedinca. Dakle kome roditelji i braća govore u kući hrvatski ili slovenski, a on služi u kući Talijana ili Niemca, gdje se govori talijanski ili njemački, nema zapisati kako jezik obćenja jezik talijanski ili njemački, kojim on govori sa gospodari, nego hrvatski ili slovenski, kojim bi on govorio, da je dno. To neka si zapamte oni naši, koji se nalaze u službi ili radnji izvan kuće.

Da se barem negdje zaprieči ili izpravi krivo zabilježenje jezika obćenja, mi bi predložili, da se u svakoj obćini, koja se nalazi u talijanskim rukama nadje nekoliko pismenih ljudi, koji bi dva i dva

Nastavak u priloga.

Veliki ples Čitaonice u Puli biti će 26. jenara u kazalištu

Za družbu sv. Cirila i Metoda sabrao g. Mate Sanković trgovac u Danah u veselom društvu na Livadah u kući g. Andjela Fakina kruna 6 i 40 flira od sljedećih radnika: Zajc iz Trnovoga 1 K, Uršič iz Slovenske Bistrice 1 K, Rudolf Fakin iz Livada 2 K, M. Sanković iz Dana 1 K, Petar Bežjak iz Bežjaki 40 flira, Antun Bežjak (Baki) 1 K.

„Bratovština hrv. ljudi u Istri“ u Kastvu uplatili su u imo oprosta od čestitanja: Tomičić Viktor, Volosko, 10 K; Simčić Mate obć. blagajnik Klana 2 K. — Izim toga uplatili su godišnje prinose gg. Mužina Miho Dubašnica, Matanić Petar i Rode Fran po 2 K, Vinodolac Ivan, Milovčić Pave po 1 K, Hrčić Juraj 1 K 20 h, Kraljić ud. Franka i Sabalja Juraj po 60 h, Radić Miho 50 h, Karla Tomasić žena Vinka Volosko 2 K, Šanjol Ivan Dobrič 1 K.

Godina 1901. po Falbomom proročanstvu. Poznati Falb stavlja za prvu polovinu sljedeće godine ovo proročanstvo: Jenar, u početku suho vrijeme s razmjerno dosta nizkom temperaturom te kadkad sa sniegom. U sredini mjeseca toplije vrijeme i ponešto sniega, zadnji tjedan u mjesecu nazadak u temperaturi, jaka sniežna mećava. — Febrar: Prva trećina vrlo kišovitija s mnogo sniega. U drugoj trećini manje oborina, temperatura obćenito raste, no ne preko normale. U posljednoj trećini mjeseca opet nešto veće oborine. Snieg pada riedko. Uslied neobično visoke temperature i otoplivanja sniega može doći do poplava, imenito zadnjih dana u mjesecu. — Marac se glade vremena razpada u dvie ppolovine, od kojih prva obiluje s dosta mnogo sniega i bure i kiševlja u zapadnoj Europi, dok će druga polovina biti suha, a u srednjoj Europi vrlo kišovitija, imenito s mnogo bure, gotovo bez sniega i s poprčno s visokom temperaturom. Imenito su izliče dan 20. marca kao najkritičniji dan godine. S njegovim približavanjem bit će kiševlje sve jače i obsežnije. Mjesimice bit će i bure, koja se imade očekivati svagdje, gdje bude vladalo suho vrijeme. Inače s obzirom na sve može se mjesec označiti kao vlažan. — April. U ovom se mjesecu oštro razpoznaje pet faza. Najprije obilne oborine u cijeloj srednjoj Evropi s nešto sniega uz nisku temperaturu. Onda dolazi suho vrijeme bez sniega i normalna temperatura. Iza toga jače kiše, vrijeme sklonu na buru, bez sniega; temperatura malo po malo pada. Po tom prilično suho vrijeme uz vrlo nisku temperaturu i uz vrlo malo sniega. Konacno malo po malo kiševlje uz razmjerno vrlo visoku temperaturu i bure. — Maj. Obzirom na kišu ne može se mjesec rastaviti u dielove. Oborine će biti riedke, no u stanovitim razmaccima nekoliko puta izdašne. Druga trećina mjeseca obiluje burom. Druga polovica mjeseca imade višu temperaturu od prve. Mjesec će u obće biti vlažan. — Juni. U svem je veoma suh od svibnja, no i u njem će biti pojedinih dana u stalnom razmaku sa značnim oborinama. Isto u početku druge i treće trećine mjeseca. U drugoj trećini mjeseca bura je rjednija nego u prvoj i trećoj. U početku prilično visoka temperatura pada u drugom tjednu znatno, a u trećem još više. Istom četvrti tjedan dolazi do normale. U svem se dakle može reći, da će vrijeme u tom mjesecu biti povoljno.

Bura i zima. Postije nove godine zavladała je u naših južnih stranah neobično jaka bura i zima. Duk vlada jedna ili druga, dade se nekako živjeti, ali kud se obje slože, kao što je, to slućaju ovih dana u naših stranah, onda ja o i poma g a j. U Puli uz silnu buru toplopujer spao je do 5 stupnjeva izpod nistice a u Trstu biesnila je bura kako tomo biesniti znade uz čicu zimu od 7 stupnjeva izpod nistice. Na dan izbora za V. kuriju bijaše zima tako osjelljiva, da se nije dao na ulicu nitko ako nije baš morao. Tako

bijaše sljedećeg dana u petak i u subotu. Rađuje na ulicah tršćanskih bile su posve prestale, jer se nije nikomu račilo stati na ulici niti časak. Tako kod nas na jugu, a čitamo da je u sjevernih stranah monarhije zameo snieg. — Isto javljaju i iz sjevernih gradova Italije. Zima je dakle nastupila kasno sli časno!

Iz hrvatskoga Primorja pišu, da vlada lamo više dana strašna bura.

Neposlusni. I poslušnost je liepa vrлина, koja bi morala kiliti duše mladeže naše. Liep primjer poslušnosti daje nam mali Isus, odau i podložan svojoj božanstvenoj Majci i svom hranitelju sv. Josipu. — Poslušni moramo biti najprvo Bogu i njegovu zakonu, pa obćoj majci svetoj crkvi. Za Bogom moramo slušati i svoje roditelje, jer nam to zapovjeda sam on. I svom kralju i domovini moramo biti poslušni i podložni, spremni, da krv za nje prolijemo. Bog nam nalaze, poštenje nas duži, da nadalje budemo uslužni svakom starijem od sebe. Postujmo starije i nas će mladiji naši! — Nemila je i ružna neposlušnost. Ućimo djecu našu iz malena, da budu poslušna; ne dopustimo da ikad reku „neću“! Poslušno je češćade svakomu milo, a osobito dragomu Bogu. D. V.

Igra. „Od vraga je postala, igra“ veli pametan čovjek. Veliko je to zlo i jako štetno. U igri se svaka opacina dogadja. Što čovjek više igra, to bi još više igrao. Gubi li, gleda da igrom izgubljeno povratki; dobiva li, želi i još više dobiti. „Ti se čovječe kartas i bučas, tvoj sluga novac na kapiće baca. Ala sluge vriedne svoga gospodara. U svetac, dok pravi kršćanin sa svojom porodicom dostojno pješevuje dan svetaćni, ti sjediš u krćmi, prevrćeš, psujuć i proklinjuć zlosretne karte, ili bacajuć ruku dereš se iz sveg glasa „šije-šete“. Ni u rabolni dan neda se tebi raditi, već trkom u krćmu, da se zabučas s kim o litricu po litricu, dok ti tako i sluga ti kod blaga proigraava novce, koji ti je ukrao, blago prepušteno sebi, upada u štetu, a ti plaćas. I tako ti život prolazi. Do kasne ure noć i igras, kako se u jutro probudiš trešć opet da zaigras. A tvoj život, tvoji domaći poslovi sve to zaostaje, tvoja kuća propada. Eto što ti se dogadja u igri; u njoj, nesretniće, uništuje dušu, zdravlje, obitelj, život svoj. Velika se i bogumrska zla u igri dogudjaju. Tu se čuju psokve, proklinjanja, tu se kraude, u u igri se često i ubijstva dogode. Nikad, brate moj, igrać kuće ne sagrade. Tko misli igrom obogutiti, taj je velika budalaa; igrom će propasti, osiromašiti. Ne prokleta i zla igra, nego poštenu i valjanu trud pomaže čovjeka. U radu ti je spas i duši i tielu, jer čovjek, koji vazda radi, on je zadovoljan, on stiće, ter hvati Stvorca svoga na primljenih darovih. A igra? U svakom ga selu ima, pogledajte ga, naućite se! Svaki pa i lukavi krmčaruga mu se, kako se kesa prazni, život propada, obitelj gladuje, a duša u pakao leti. Eto, to je korist igraćeva. Ostavimo se dakle igre, jer nam nije koristna ni za dušu, ni za tielo, a držimo se onoga, što je dobro i liepo, milo Bogu i poštenim ljudem. V. D.

Laž. Laživcu nitko ne vjeruje, svaki se od njega tuđji, jer je kudar sa svojom laži i zlo počiniti. Kako vidiš, brate dragi, i laž je ružna mana. Pa ipak kod nas se laže na sva usta, pa baš i bez potrebe. Lažemo mi, pa se od nas uće lagati i naša djeca. Za sva ona zla, što mi djecu ućimo, teško ćemo Bogu odgovarati, a još težu kaznu trpiti! Teško je čovjeku, kad pada, tako nizko da mu radi njegovih lažli nitko nevjeruje, jer tko jedinom štoje, drugi mu se put ne vjeruje, sve da i istinu kaže. Laži ovdje, laži onđje, pak kako su u laži kratke noge a plitko dno, svaki sazna, da nisi istinu rekao, pa ti više ne vjeruje. Ala, dićno li je, kad govoriš, da te tko prekine i reče ti: „Ti si laživac, ne vjerujto mu ljudi! To si sam zaslužio, ne bijaše nikad lagati. Bog ti je

dao jezik, da njim istinu govoriš — tko istinu zbori, Boga hvati — a ne da bezstidno lažes. Ne valja ni od straha lagati. I ako je istinita ona, da tko istinu gudi, gadalom ga po prstima biju, to ipak pošteno je čovjeku sveta dužnost za čast istine sve pretrpiti. Za istinu je trpio naš Preblagi Spasitelj, za istinu su trpili milijuni svetih mućenika, a za istinu, koja iz raja dolazi, do potrebe i mi trpiti moramo. U našu dušu uvukla se laž, mi lažemo vazda i bez potrebe. Brate draga, istina je iz raja, a laž iz pakla; ostavimo se onoga, što je iz nećastivih ruku, a prihvatimo se istine, jer istina je Bog. Čovjek, koji istinu govori, mio je Bogu i poštenim ljudem a laživac je proklet i prezren i od Boga i od ljudi. V. D.

Pogibeljno sredstvo za vlasii. U liečničkom časopisu „Wiener klinische Wochenschrift“ opisuje se jedan slučaj pogibelnog oboljenja od bojadisanja vlasii „phönixom“, za koji je predstojnik patološko-kemičkog hečkog sveučilišnog zavode prof. dr. Ernst Ludwig ustanovio, da sadržai „parapheny-lendiamina“, koji je žestok otrov. Taj je slučaj od obćeg interesa, pa ga je vriedno zabilježiti. Gospođa M. B. u Beču zadobila je u juluju o. g. žestoke zapale na glavi od toga, što je svoje siede vlasii pocerila „phönixom“, koji joj je neki bečki vlasuljaru preporučio kao posve neskođljivo sredstvo. Vlasii su od „phönixa“ doista postale crne, a gospođa po njimi mladjaa, ali se već nakon treće uporabe pokazalo otrovanje krvi na glavi. Liečnik je gospođji zabranio muzanje vlasii i prijavio slučaj obilasti, te proti vlasuljaru povedena kaznena iztraga. I u bojah za vlasii „juvenia“ i „Nussextract“ sadržani su vrlo žestoki otrovi. Nevalja dakle bojadisati vlasii, nego držati ono, što nam Bog daje.

Čarke (Uroel). Ljudi vjeruju u vile, vješćice i vukodlake; u čarke i čarolije. Pametan čovjek u to ništa ne vjeruje, a i brižna naša majka sv. crkva, zabranjuje u to vjerovati, jer toga ništa nema. Ako okrene tuća, a mi skoćimo, da su to vješćice skuhal; ako koga iznenada zaboli, velimo: ureklo ga! nabacilo mu! ako se muž i žena svadjoju, kažemo: učinili su im! ako nam obnoć krv smeta, mi velimo, da nas mora dušii. Razboli li se tko, zovemo bake da mu čaraju; izgubimo li što, gine li nam blago, trćimo kukovoj vraćarici, da nam kaže, da nas oslobodi. Želi li djevojka steći momka, momak djevojku lete i oni k ciganki ili čaratanici, da im pomogne! Mislio bi čovjek: te su vraćarice moćna čeljad. Budala veli da jesu! Cigankice i seoske bake niti što znadu, niti što mogu učiniti, ali kad ima budalasta svietu, da im vjeruje i da ih se straši, one ti liepo mame i novca i hrane. Pametan čovjek zna, da onaj veliki i pravedni Bog ne će dati moći onakovoj čeljadi. Bog svoje milosti ne daje po čarkah i cigankah, već sam ih pruža svojom nevidivom rukom onako, kako je tko zaslužio. Vješćice su dakle i čaratanice huncuće, koje ljudom svietu mame novac, obećavajući mu Bog zna što. Ni vila nema, a ni vukodlaka se pravedan čovjek nema strašiti. Nepoštenu čovjeku, zlcincu, duša je nemirna; njemu se prikazuju strašila i vukodlaci, a miran čovjek, poštenjak, ne straši se svega toga, on vjeruje samo ono što mu Bog, crkva i njegova bistra pamet kaže. Budali je svaki kamen, svaki sušanj strašilo. Nije dakle pametno ni dostojno, da tražimo pomoći i savjeta u lukavih čaratašaa; one nas varaju, pa se onda rugaju s nami. Ne vjerujmo u svaku što nam budale i strašivci reku, već stalno vjerujmo u Boga i njegov svetii zakon. Kod Boga i kod poštenih i pametnih ljudi tražimo pomoći i savjeta, a ne kod ludih vješćica. D. B.

I. Nešto o jelu. Zabilježio Ninić. Da rećemo dvie tri o jelu i čuvanju jela. Za vriedni dana najprije se pokvare jela na to; treba najviše da pazi domaćica.

A jeduć pokvareno jelo ruši se zdravlje. Pošteno jelo se raztvora u otrov, te mnogi tako umiru. — Lahko se pokvare ribe, a tada su vrlo pogibeljne po zdravlje. Samo svježa riba zdrava je hrana. Kad se riba priesna, skuhana ili pečena ostavi i dugo stoji, brzo se raztvoři. Riba se ne smiju podgrijavati ili ostavljati za drugi dan, nego, ako je što, rećimo ostalo od poćine, valja upotriebiti odmah u veće, ali sutradan već ne valja. — Još se brže kvare raci. Kuhani raci, kad dulje vremena stoje, škodljivi su, te je već mnogi, koji ih je jeo, od njiju obolio; i u same su oblasti u većih mjestih na to upozorivale i opominjale. — Najbrže se pokvare ribe u kutijah, konzerve za vojnićto, kad kutija nije dobro zatvorena. To se može reći osobito za sardine u kutijah, koje valja, kad se kutija otvori, sve pojesti, a ne ostavljati za drugi dan. Tako isto valja činiti s morskim raci u kutijah. — Što se drugih jela tiče, nužno je da domaćica zna, da treba ostatke kuhanog ili pečenog mesa, slašćice ili tjestenine s mliekom po mogućnosti u jedan dan pojesti i toliko pripraviti, koliko je za obitelj za dan potrebno. Takva pokvarena jela prozrokuju, da se čovjeku kvari i smeta probava, ali ne otroje se. Na to trebaju paziti osobito domaćice, koje ljeli kuhaju za više osoba. Sigurno im je probitaćnije, kad za dan toliko skuhalo, koliko osoblju dovoljno može biti, a da jela ne ostane. Ako isto jelo sutra iznesu, malo će prišćediti, a mogu čovjeku bolest prouzročiti, a onda valja zvati liečnika, kupovati liekove i eto troška. — Ostala jela, koja zaudaraju, moraju se uništiti, a ne davati jednoj siroti, da se tobož učini dobro djelo, jer i siromali voli svoj život. To je vrlo zao obićaj, jer se tako škodi siromalom u zdravstvenom pogledu, a nije takav postupak ni bez kazne, kad oblast sazna. — Ele, neka domaćica proraćuna, koliko joj je dosta hrane za kuću na dan i toliko na stol spremi, pa ne će imati glavobolje.

Loše držanje krava muzara. Čuli je više puta od gazdarica silne tužbe na ovu ili onu babu, moru i vješćicu, kako je oduzela mlieko od krave.

Jedna se tuži na sred ulice, te kune i proklinje, da se ostalim koža ježi slušajući.

„Gle, sotona ju uzela, krava mi se prije osam dana otefla, dobivala sam 11 do 12 litara mlieka, a sad — kuku mene — jedva polovinu, i to je kao sukrvica crvena, a eto od moje susjede, preko puta, — bar da je krava, nego koza, — mala bubava, i gle, u nje mlieka, kao vode, ona ima i za prodati i opet joj djeca u kući nisu ga željni, al šta ćeš kad muze kraj svoje koze po tri druge, u nje je i moje krave mlieko.“

Mila drugo, čula sam pripovjedati od susjede, kako je vidila, gdje muze iz metle i drugog predmeta mlieko.

Takovih bljutavština može se čuti od svakojakih brbljavka radi krava. Ovakove gazdarice ne misle, da slabom njegom i hranom svog blaščeta, kravici mlieka pojestane.

Neke se tuže, da bez telefa ne mogu pomuziti, paće i vrlo malo da mlieka daje. — No čujte, što veli M. Relković u svojem „Satiru“:

Ako ćeš ti kravu držati,
I još od nje ku korist imati,
Veži ti nju na uže u štali,
Te joj podaj posija i soli.
Muzi ćeš ju ma i bez telefa,
Ako toga i nije hadeta.
Dakle domaćice, sjetite se one narodne, koja veli: „Podaj kravi pod gubicu, ona će ti u muzlicu!“
I tako kraj dobre i obilne hrane nastaj će u narodu moru i vješćica, koje tuđjih krava mlieko oduzimlju. M. Š.

poslije iz prebrojnoga povjerenika u kuću naših ljudi, pa ih upitali, koji su oni jezik kao svoj jezik naznačili i ako su kao lakov naznačili naš jezik, onda neka ih umole da se podpišu ili potkrižaju na arak papira, na čelu kojega neka bude zapisano samo ovo:

Mi potpisani i potkrižani izjavljamo da smo prebrojnom komisaru očitovali kako svoj jezik obćenja jezik hrvatski ili slovenski.

Ona dvojica neka se na svakom arku (foliju papira) podpišu kako svjedoci, križajući neka od toga pošlju jedan prepis koštarskom poglavarstvu u matice c. kr. namjesticstvu, ili još bolje neka pošlju one arke nama i mi ćemo poslati sve kamo ide.

Za one, koji neće da njim niti odgovore na pitanje, niti potpišu ili potkrižaju arak, a govore doma naš jezik, pak i za one za koje sumnjaju, da su prokazali kako jezik obćenja talijanski jezik, premda govore doma hrvatski ili slovenski, neka ona dva čovjeka napišu na drugi arak ovo:

Mi potpisani svjedočimo, da se u selu (ime) u kući

N. N. }
N. N. } (tu napišite ime gospodara kuće)
N. N. }
i d.

govori hrvatskim ili slovenskim jezikom. Ovaj arak neka potpiše čim više pismenih ljudi iz sela i obćine, koji znaju kako se govori u kući onih ondje imenovanih.

Ovaj arak neka se pošlje nama ili onamo kamo smo gore rekli.

To će sve koristiti na dva načina. Prvo, da će se nekome koji kazali krivo jezik obćenja, a pribrojni povjerenici će se bojati krivo bilježiti. I jedni i drugi bi bili kažnjeni, kada bi njim se dokazala krivnja. Drugo, da će se upozoriti oblasti na izopačenju.

Kolarska poglavarstva su si pridržala, da će sama sastaviti i mjestne pregled. Prije su činile obćine i to. Po uputi što su ju išla poglavarstva primila, i po propisanj ministerijalne naredbe 25. augusta 1900. br. 145. L. P. Z., onaj koji sastavlja mjestni pregled ima u svim slučajevima, u kojima se u njem porodi sumnja u pogledu pojedinih podataka i bilježka pribaviti sebi potrebno razjašnjenje sa obavijesti, naknadnom izpitivanjem i naknadnim izvidom.

Kada sastavlja mjestnoga pregleda primi u ruke one arke sa potpis i sa posvjedočenim križev, pa, usporediv je sa u pisanici sastavljenim za jedno selo, nadje, da je većina ili sve selo zapisano kako talijansko, morat će se u njemu poroditi sumnja i morat će, ako je čovjek na svojem mjestu, postupati onako, kako mu ministerijalna naredba nalaze. Ne bude li se on, uzprkos tom maknuo, hoćemo ga mi zapisati na rovaš.

Ne mislimo da će se ovim prepriječati sve izopačenje ove za nas najglavnije rubrike, ali nešto će se ipak postići.

Kako se je pred 10 godina pri zadnjem brojenju varalo cesara i oblasti i pak, neka svjedoče ovi brojevi, koje smo vjerno prepisali iz službene knjige o popisu puka. Zapisano je na priliku ovako za kolar Buje: Da u obćini Krasica blizu Buja među sobom govori talijanski 774 glava, a hrvatski ili slovenski samo 40.

Da u Merišću 236 ljudi govori među sobom talijanski, a samo 11 hrvatski ili slovenski.
Da u Štrbaru 345 ljudi govori među sobom talijanski, a samo 4 hrvatski ili slovenski.
Da se u cijeloj obć. Gr. o. 2. n. j. a. n. s. k. 3424 glava služe talijanskim, a samo 266 hrvatskim ili slovenskim jezikom.

Sa sela, koja su pod sud P. o. e. k. l., zapisali su pred 10 godina kod zadnjega brojenja ovako:

U Fontanah da 413 ljudi govori među sobom talijanski a sama dva hrvatski ili slovenski, u Gradini da jih 233 govori talijanski a samih 40 hrvatski ili slovenski, u Limu da svi među sobom govore talijanski, a nijedan hrvatski, u Dračevcu 140 Talijana, a samo 33 hrvatski govoreći, u Maju da je 385 Talijana, a samo 23 stanovnika da govore među sobom hrvatski ili slovenski, u Mugeblu da 143 govore među sobom talijanski a samo 13 hrvatski ili slovenski. U Varvarih upisano jih je bilo 96 duša 24 Talijane, a samo malo 65 za hrvatski jezik.

Koji pozna sela i obćine, što smo jih ovde samo kao primjer naznačili, taj zna dobro, da izuzamši pojediju koju obiteli, sva druga čeljad govori među sobom hrvatski ili, recimo, slovenski. Ali, koji ne pozna ljude, on će i u dobroj vjeri držati, da su ono sve Talijani.

Tako se je našemu Cesaru i Kralju kralo njegove vjerne istrijske Hrvate, tako se je slipeilo ministre i najviše sude. Ter znamo, da je nedavno najviši upravnj sud u Beču rekao, da treba za našu dječak škole u Sterni pod obćinom Groznjanskom. Sudili su tako, jer su naši kriv popis puka i vidili da je tobože sve talijansko!

Pučo istarski, otvori oči, čuvaj svoju starinu, a da ju očuvaš, vladaj se, kako si poudučen; nedaš se brojiti u Talijane, kada Talijan nisi.

Nedajte se slipeiti od onih, koji Vam saču, da Vi niste Hrvati. Niste Hrvati od Hrvatske banovine ni od granice ni od Dalmacije, ali ste Hrvati od Istrije, a da to jeste, pokazuje Vas materinski jezik.

Zato zahtijevajte svagdje, da pri brojenju puka bude upisano, da govore hrvatski, ali ako je popisacu ta kost pretrvda, neka zapiše makar slovenski, jer i tako se zove naš jezik, samo nesme zapisati da talijanski, jer mi nismo i nećemo da budemo Talijani, pak mir i Bog!

Palu 7. januara 1901.

Uredništvo lista „Naša Sloge“.

DOPISI.

Iz Oprtlja. U nekom broju „Istarskoga Pulčića“, koji se tiska tamo u Pulji, bilo je napisano pismo koje je tobože neki G. Kozlovich iz Čepića pisao dr. Trinašiću. Pitali smo sve Kozloviche u Čepiću da li je tko od njih to pismo pisao ili možda znaju tko ga je napisao. Svi su kazali, da bi mogli i prisecati, da onakova pisma nije nitko iz Čepića, pa niti G. Kozlovich ni pismo, ni dao napisati, ni poslao. U tom se pismu tuži taj tobožnji G. Kozlovich, da je Matijašić Anton primio 4000 forinta neka je podieli među one, koji budu s nama glasovali, da su Antonac Anton, Andrija Hrost, Petar Zanko i Frane Milanović primili po 100 forinta dočim on nije primio ništa, a drugi najviše jednu forintu.

To je pismo skovano jedinom svrljom, da ocrni naše vriedne i obljubljene rodoljube. Tko ga je izmislio mjeri ljude po svojem laktu i radi po onoj: reci mu, da ti ne reče. Naši Matijašići, Antonci, Hrašti, Milanovići, Zanki i svi drugi ne rade za plaću i plaće ne pitaju za svoj rad, nego rade samo od želje, da bude jednutput našem puku bolje. Kod toga oni ne dobivaju, nego gube i vremena i novca svoja vlastitoga. Neka se onaj, koji je ono pismo skovao i njegovi prijatelji stanu, služiti čistim oružjem, kojim se služe Matijašići i drugovi, pak ćemo onda viditi na što će spasti njihove stoljne glasova. Niti samli oprtljaški građani neće s njima glasovati bez novca. I njih su morali dobro napiti i platiti, per se h. e. s. e. n. o. z. i. g. h. e. m. o. z. i. v. i. t. o. a. n. c. h. e. n. o. i. a. l. t. r. i. Pak uze sve, to su sa još tužili, da se je vanjskima previše dalo i da se je imalo nešto više za njih pustiti.

Svi znaju, da su se u Oprtlju glasovi javno kupovali. Timeus je davao Ivanu Kosloviću iz Čepića for. 5, neka ide doma i još mu obćeo for. 1 za svakoga Čepļjana, kojega bude odveo doma bez glasovanja. Isti je nudjao Jurju Kliniću pok. Antonja for. 2 za glas, a kad se je ovaj branio rekao mu, nek ide s njima glasovati i da će dobiti koliko ni sam ne zna. Josip Antonac pok. Ivana Markić se je livalo, da mu je Josip Sikić pok. Benedekta dao for. 1 za glas. U Krastićih bio je jedan Pavletić, koji je jednog našeg nagovarao da glasaše s njima i da će mu on dati buletin s kojim će primiti od neke Marije u Oprtlju for. 50 i više za glas. Svi znadu, da je Gabinet u Oprtlju bio prava butiga, gdje su se glasovi kupovali i plaćali, tako, da ga je dala zandarmarija zatvoriti. Koliko su primiti oni Pavletići, koje je pametniji Ivan gonio pred sobom palicom na biralište kako i blago, to se ne zna, al se sumnja. I Gradinjci su se hvatili, da su dobili dobre žurnade. Na prste bi se mogli nabrojiti glasove, dani Talijanom, koji ne bi bili dobro plaćeni. Poslije izbora, to se zna, nisu već imali vriednosti, pak su je i Talijani stali prezirati. Tako je imao pravo gosp. Antonac, kad je iz dućana proljario Marina Bassanese, a iz klupe u crkvi Jurja Bassanese. Tko se jedan put proda nama više cijene nikakove.

Namput svaki od naših birača može poč visokim čelom i u Oprtlje i u Motovun i svakomu i nitko mu ne će moć kazati: carpe venduta! On se nije prodao, nego je glasovao onako kako mu je duša govorila. To će reći oni kremeniti Krašani, dični Čepļjani, junacki Brđljani i sokoli iz Livada! Pitajte njih jednoga po jednoga, koliko su dobili sa svoj glas i svatko će nam odbrusiti onako, kako to može samio čovjek pošten od pete do glave i nepodkupljen.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je istina, da je va slavnom Zrenju presidente ponesnažil hrvatsku kuntradu kud pridu k sv. maši?
Jur. Vero je, ma ju je moral i očistit.
Fr. A kako to?
Jur. Vero sobotu pred Božićem je snradit a na Vilju je moral čistit.
Fr. Ma to ni vero pristojno za onaku personu.
Jur. Ni ne, ma tako, ča ćemo!
Fr. Ne biš ti znau, koliko su platili Porulani za munjenega Javusa?
Jur. Za sigurno već nego merita, ma spametan je bio, kad je torak goniu pred sobom u grad osam jarmi krabjići.
Fr. Dunke ni pobirau oni dan ženam jaja izpod kokos?
Jur. Kaj čes, Bog je njemu dau kaj merita, a barbinom i barbonom ča Bog dat.
Fr. Ma Bože, daj magari valje!
Fr. Ma da je bil slan bakalara kega su prodanel na bolotacijone va Fontanah žerani.
Jur. Vero da je nekemu već presel.
Fr. Ja, nekemu da je dobro, noga natučena i da će se dugo spamečavati onega bakalara.
Jur. A kako je stinja on posal s onim kaputom?

Fr. Neki da je storija po talijansku: buta cinkve, leva sije.
Jur. Ma bravo, to je bila lipa kumpanija!
Fr. Vero da neki kupovci tega blaga nebi stili te sramoti ni za 500 fjarini.
Jur. Verujem; meni je baš drago, da va ta posal ni umišana škarpa groša.
Fr. Bog ju očuvaj od gospodske veladi!
Fr. Ča, da je bio koparski deputat anka u Sterni?
Jur. Je pasa tute je, i da je hlia slusnit ruku i babinem Marketu.
Fr. Skoda, da si je obrnla svoju dienu hišu s hrbtom na stazu i u ljude, pak mu ni zna kuda se gre unutra.
Jur. Če si benj zada napravil novu, ali te mu ju učinit „quei del do“.
Fr. Sram ih bilo i Boga i ljudi!

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

P. n. gg. predplatnicima!

Prosljedujemo i danas prilagati p. n. gg. predplatnicima posebne listiće sa oznakom zaostale predplate, koju neka izvole u roku od petnaest dana uplatiti. Tko po izmaku tog roka ne namiri duga, obustavljamo mu list, a predplatu utjerati ćemo drugim putem, koji neće biti svakomu mio.

Toliko neka si zapamte svi oni, koji danas dobe zeleni listić, te oni koji će ga do koji dan dobiti, ako međjutim nisu već pripeslali predplatu.

UPRAVA.

Razne viesti.

Politčke:

Austro-Ugarska. Uspjeh izbora obavljena u raznim pokrajinama monarhije dne 3. januara mnoge je iznenadio a mnoge i razočarao. O izborima u Istri, Trstu i Gorici pisemo na drugom mjestu, a bili će valjda prigode, da se na te izbore i kasnije više puta navratimo.

Iz izbora za V. kuriju izašli su potučeni socijalni demokrati i kršćanski socijalisti. Prvi izgubili su 3 mandata u Češkoj i Moravskoj, a zadobili 4 mandata, i to 2 u Beču, 1 u bečkom Novom Mjestu i 1 u Opavi. Po tomu izgubili su oni 4 mandata, kojim valja pribrojiti 2 mandata nedavno izgubljena u Galiciji.

Kršćanski socijalisti, kojim je na čelu bečki načelnik dr. Lueger, izgubili su u Doinjoj Austriji 3 mandata.

Mladoćeska stranka izgubila je 2 mandata, od kojih im oteše jednoga češko-narodni radnici a drugoga Niemci liberalci. Ovim oteše Česi jedan mandat.

Njemačko-radikalna stranka otela je u Češkoj 4 mandata socijaldemokratom i 1 mandat njemačkim liberalcem.

Njemačka pučka stranka dobila je 2 mandata, a katolička pučka stranka izgubila je 1 mandat.

U Kranjskoj predobila je u izborničtvu gradova sva tri mandata slovenska napredna stranka.

U gradovih Dalmacije izabrani bijahu kandidati hrvatske narodne stranke Borčić i Supuk. Dalmacija ima birati još jednoga zastupnika u velikom posjedu. Kandidat za tu kuriju jest pristasa hrvatske narodne stranke dr. Žaron.

Iz proglaš. češkog konservativnog velepogleda dade se slutiti, da će oni zahtijevati u budućem carevinskom vieću, da se promijeni postojeći poslovnik carevinskoga vieća. Čuje se dapače, da je već izradjena

osnova novoga poslovnika, koja da se u bitnosti nerazlikuje od one osnove, koju je bila vladala prije raspusta carevinskoga vieća izradila.

Srbija. Razprava proti oružničkom pukovniku Markoviću, koji je optužen radi veleizdaje, vršila će se polovicom t. m. pred civilnim tribunalom u Biogradu. Srbski vojnici zakonik propisuje, naime, da se inadu staviti pred vojni sud samo one osobe, koje pripadaju vojsci i koje počinju zločin za aktivne službe.

Kralj Aleksander imenovao je u narodnu skupštinu oko 20 zastupnika, koje ima po ustavu imenovati kruna.

Bugarska. U mjestu Stuplju, u kosovskom okrugu došlo je da krvava sukoba između bugarskog stanovništva i turskog oružništva i vojnika. Kod sukoba palo je više Turaka. Krivci toga sukoba imali bi bili članovi macedonskoga odbora. Radi toga uhvaćeni oblasli više Bugara. Na lice sukoba poslale su turske oblasti iz susjednih mjesta vojna pojačanja. Na mjesto sukoba posla je nadalje sudbena komisija.

Iz Petrograda javljaju, da očekuju ravnatelja odjela u bugarskom ministarstvu za javne radnje, koji će imati da uredi sa ruskom vladom pitanje o poštansko-brzojavnom ugovoru. Bugarska želi, da se postavi između Odesa i Varne podmorska brzojavna žica.

Južna Afrika. Posljednji uspjesi Bura nad engleskimi četama uznemirili su silno duhove u Englezkoj. Položaj Engleza u Kapskoj postaje danomice pogibelniji. Najnovije vijesti sa bojišta kažu, da su Englezi zadnjih dana pretrpili velikih poraza te da burse čele danomice napreduju nenalazeći na putu dostatna odpora.

Mjestne:

Smrt nemila opet nam je ugrabila dičnog početlaka. Još se nisu osušile suze za vriednim Kršulom, koga s Barbanštinom oplakuje i vas ostali naš narod u Istri, oto nam legao ovih dana u grob u svojoj rodnoj Premanturi. Miki i Lj. Mezulić i vanov hogošlovac drugog tečaja, dika i nada svojih razeviljenih roditelja, a vriedna uzdanja hrvatskoga naroda u Istri. Izučiv pučku skolu u Premanturi, polazio je naš Mezulić puljsku gimnaziju, te je dovršiv srednjoškolske nauke išao u sjemenište u Goriciu.

Sibašan u zdravlju već na gimnaziji uztrajao je nekoliko mjeseci u Gorici, a tad se povratio na dopust u Premanturu, na rodni zrak, blizu domaćeg mora. Nu sve je bilo uzalud: bolest je uvijek na prednovala, dok nije shvala mlado tielo, koje bje prekučer, na tri-kralja, povraćeno materi zemlji, dočim je duša poletila onamo... nad zviezde.

Dragi Mikula! Uživaj nebesku diku s Kršulom, Bubićem i svim ostalim, koje nam je smrt htjela ugrabiti, nama na Puljskini, gdje bi. Vas najviše trebali — i molu se milomu Bogu za tvoje ucviljene roditelje, za tvoje žalostne Premanturce, za vas naš jedni zapušteni narod u Istri, na koj si i u zadnjem času smrti mislio i molio!

Talijanska izborne sljeparije. Kako posvuda gdje imaju vlast Talijani, unášano je na stoline i hiljade imena nrtvih i izmišljenih osoba u izborne listine.

Pa pozive i glasovnice za ove, skupa sa onim, koje našim izbornicima ne bivaju uručeni, dobiju u ruke talijanski „galopini“, koji šalju onda pravo hejmaćuje osobe, da s njimi glasuju. To se je činilo očito i bjelodano za izbora u Pulj, dapiče su dolazila i čete podkupljene fukare iz okolnih mjesta — mogli bismo i imena naznačiti — te su figurirali pred talijanskim izbornom komisijom kao talijanski biraci. U Trstu je puljeća uljega u sielo talijanskoga izbornoga odbora i osvjeđujući se o istinitosti pritažbe glče toga, pozivaju za pjenila i neke osobe uzapliti.

U Pulj naprotiv upozorilo na to manovre gospodin kolarski poglavari, nije litio da pogleda što gospođa u svojoj sali

Apollo čine; zaštitio se izlikom nepovjerdljivosti kućnoga prava. Što je bilo moguće u Trstu, nije u Pulj — pak da se posvuda jednako zakon vrši!

Za njemačku skolu u Pulj. Država je odlučila potrošiti za gradnju državne njemačke pučke skole u Pulj i ljetos 100 hiljada kruna. I država i pokrajina, kad se radi za njemačke odnosno talijanske skole, neznaju granice svojoj, recimo otvoreno, razsipnosti a za hrvatsko-slovenske skole — permanentna susa u blagajnicama!

Iz drugih krajeva:

Novorođeni nadvojvoda na Voloskom. Dne 3. t. m. prije podne porodila je Njezina Visost nadvojvodkinja Augusta, supruga njegove Visosti nadvojvode Josipa Augusta na Voloskom sinčića. Kako prvi tako i sljedeći buletini glasilu su, da se nalazi u dobrom stanju i majka i sinčić. Novorođeni nadvojvoda je sin kćeri bavarске princeze Gizela, starije kćeri Njegovoga Veličanstva cesara i kralja Franje Josipa, dakle po ženskoj lozi praukun Njegovog Veličanstva. Josip August pak je sin Njeg. Visosti nadvojvode Josipa, vrhovnoga zapovjednika ugarskoga i hrvatskoga domobranstva. Princeza Gizela i njezin visoki suprug princ Leopold s njihovim starijim sinom Jurjem prispjeli su u subotu večer iz Monakova, da prisjstuju činu sv. krsta, koj se je obavio dne 7. jenera. Novorođenomu nadvojvodi kumovao je bavariski prestolonasljednik Luitpold, kojega pak zastupao rečeni princ Leopold. Sv. čin krsta obavio je u privatnoj kapeli Mons. Vinko Zamlić uz asistenciju prof. Vjekoslava Spinčića, koj je G. t. m. čitao sv. misu za visoke gostove u privatnoj kapeli.

Furlanski glasnici pomogli su, da je pobijedio dr. Gregorić u Gorici, jer je desetak glasova klerikalnih Talijana bilo za njega odano. Ako su ti glasovi, kako što uvjeravaju neki, bili dani od Talijana samovoljno, iz čistoga osvjeđovanja, bez da je velečasti g. dr. Gregorić sam ili koji njegov pristasa rudio da ih dobije, ako nije bilo sa njegove strane ni sa strane njegovih pristasa nikakvog kompromisa i nikakve obveze na uštrb prava slovenskoga naroda prema Talijanima, onda može dr. Gregorić mirne duše u Beč, kao zastupnik pete kurije Goričke, u kojoj je i Slovenaca i Talijana. Ako je naprotiv bio kompromis i dr. Gregorić ili njegova stranka se obvezali na i najmanje prema Talijanima za dubili njihove glasove, onda bi stajali mi danas pred novim žalostnim pojavom razvitka naših stranačkih odnosa u Primorju. To bi bio čin, kojega se nebi moglo dovoljno ožigosati! — Što imamo o svemu suditi, pokazati će nam najbolje djelovanje samoga dr. Gregorića, na carevinskom vieću.

Umirovljenje u c. i m. mornarici. Naredbeni list za vojsku i mornaricu priobćuje, da je stupio u stanje mira na vlastitu molbu Contre-admiral Josip Wachtel pl. Elbenbruck i da je dobio počastni naslov podadmirala. Umirovljeni bijahu nadalje na vlastitu molbu korvetni kapetani Robert Steingass i Julij Sikora pl. Siegesfeld.

Obiteljska nesreća. Iz sv. Lovreča Pazenatičkog pišu nam, da je da pred Božićem tamošnjega našega rodoljuba, čestitoga Josipa Sirola zadela teška obiteljska nesreća. Umrla mu je namirno toga dana vriedna kćerka Katica, dobra tještjelica i pomoćnica njegovu u nevoljiti, koje ga stigose prošle godine. Aprila mjeseca preminula mu je, naime ljubezniva supruga Tereza, a mjeseca augusta kćerka Jelisava. U jednoj godini izgubio je dakle čestiti naš Josip suprugu i dvije kćerke. Njegovim milim pokop vječni a njemu teško ucviljenomu iskreno naše saučestje!

Pisa nam iz Kasteltra. U našoj školskoj dvorani imali smo ove godine za prvi put božićno drveće. Školska djeca su izborno pjevala, predstavljala i kramoslovila. Saučestje naroda bilo je veliko i svi

su bili razveseljeni i oduševljeni s krasne zabave i dobrog napredka djece. Udržav u ugodnoj usponici krasni dan, narod blagodati (dobrotiniteljima, koji su daržljivom desnicom omogućili to veselje.

U prvom redu ravnateljstvu družbe sv. Cirila i Metoda, koje je podarilo K 80; Kallänneger, koji darovase po K 20, šteta Jakovu Ružicu koji je donio slikbu i darovao još K 4, Antonu Kocijančiću Zepovu za K 2, Anli Korleviću i Anli Mehdiću za K 2. Bog ih živio!

Iz Poreštine. (Popis pučanstva). — Porečka Poštedarija poslala komisar Perusino (kućar) po hrvatskih selih, da popisuje pučanstvo. Pa znate li, g. uredniče kako taj občinski komisar popisuje? Sobom nosi nekoliko araka hartije i olovka, veleć da će kod kuće staviti na čisto! Kod rubrike, kojim jezikom ljudi govore, kada kažu, da u kući govore „hrvatski“, onda taj komisar nadodaje: „e quando ande a Parenzo, in giudizio, come se per mondo i vostri affari?“ Na to naši ljudi mu odgovaraju: „e allora se jutemo, come che podemo“, ma doma, u svojoj kući govorimo jedino „hrvatski“. Pa takove činovnike šalju na okolo!

Božićni blagdani u Zrenju. Kod nas u tom nesretnom Zrenju ne mogu nikad proći Božićni blagdani u miru i redu.

Dne 25. na dan Božića u večer po svršenom blagoslovu, došla je jedna talijanska podrepnica pred crkvu te je izazvala proti Hrvatima svaga i svašta. A drugi dan, na dan sv. Stjepana, školska mladež od zlosretne „Leghe Nazionala“ stala je zviždati za našim mladićem Antunom Tonićem: „čičo, molko krovato, guj na guj!“, pa kad im ni ovo nebijase dosta, su kamenjem navallili na njega; tako svaki put kada dodje u Zrenj, izkažu mu ova-koju čast. S djecom bio je i pomagao gornju čast izkazivati Toniću, Puniz Giljo, djak iz pr. k. o. s. g. im nazije u Pazinu! On se seprijo kaputom do zemlje, dakako našim noćem kupljenim. Takvim izazivanjem misle, da će njega, i sve naše ljude prestrašiti ili zastičiti, nu neće ni-ko biti mi Hrvati.

Dva su trna što vas ljuto bodu, a to su Ante Tonić, i Ante Grđina, ali još će vas bosti sve dokle se nebudete opametili.

Iz Rieke nam javljaju, da se je tamošnje parobrodarsko društvo „Schwarz i drug.“ stopilo sa ugarsko-hrvatskim parobrodarskim društvom. Ovo posljednje preuzelo je od prvoga četiri parobroda i sve obveze napram ugarskoj vladi, koja je podupirala društvo „Schwarz i dr.“ između ostalih obveza jest i ta, da će ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo uzdržati i nadalje parobrodarsku plovidbu između Rieke — Metaka — Jakina i natrag.

Strasna brodolom. „Novi List“ javlja: Ovih dana prosula se je Riekom i okollicom strasna viest o brodolomu broda „Capricorno“, koji je vlasništvo vit. Kosulića. Ovaj se je strasni brodolom dogodio u kanalu Bristolskom u noći od 27. na 28. decembra prošle godine. Na brodu je nastradalo mnogo naših Primoraca. U Bristolskom kanalu zahvatila je strasna bura brod, pa je nastradalo najprije prvi kapetani Vaznoslav Perović, 43 god., iz Kostrene (Sv. Lucije); drugi kapetani Roman Matković, 22 godine star, iz Trsatu; i broski mladić Gilbert Corossacz, 15 godina star, sin bankira i vlasnika mještvaćenice na Sasaku. Drugi su se u prvi čas bili popeli na kataraku, dok je stigla pomoć; a ičič njih su jedva trojica spašena: Evo imena brodolomaca, osim gorepomenutih: Antun Sabljčić iz Kostrene; (Sv. Lucije); Juraj Vlaho iz Vlasu; Dalmacija Josip Barišić iz Vepineca; Ivan Duimid iz Kostrene; (Sv. Lucije). Zatim jedan mornar iz Senja (kojemu se još nije saznalo ime: Osim ovih nabrojenuh; nastradali su i lakodjer tri Talijana.

Domaćimo iz Lovorčike. Koji neznaj; neka znate, da je našo selo pod občinskom oblasli od Pulje. Daleko smo od grida; jedno po uređ dobrija kupa; dakle posve blizu.

Ove godine imamo se je prodali posjek naše občinske šume; kao svaki toklo. Lep citacija obavija se na običajni u Pulj.

U okolnih občinah znali su ljudi za to, a Lovorčiči, koji se u prvom redu tice, doznali su nekoliko dana zaista, što je licitacija obavljena. Tako smo mi nepo služeni od svoje občine i od poste u Pulj, a imi u našem selu župni ured, pomoćna skola i delegacija!

Iz Losinja nam pišu: Danas dođose četiri fiducijara iz Velogzela — peti iz Ilavika je izostao radi strasne bure, kakve ove zime još nebijase. Isto tako radi bure nije došao fiducijar iz Unijah, ali je brzojavno izpričavaju se i moleć da mu se pribroji glas, ali uzalud. I vrijeme nas proganja, tako da je samo 4 glasa dobio ovdje naš kandidat.

Nesreća na moru. Neobično žestoka bura, koja vlada već dalje vremena u ovih stranah, preuzročila je više nesreća na kopnu i na moru. Među ostalim prebacila je silna bura dne 4. t. m. po noći čezotski bragoc „Domenico B.“ na obali otoka Cresu. Siromašnim utopljenikom priskotilo je parobrod ugarsko-hrvatskoga parobrodarskoga društva „Crkvenica“, koji je slučajno onuda prolazio. Od četvorice osoba, koje bijahu na bragocu spasio je parobrod trojicu, dočim se je četvrti, jedan 16 godišnji mladić utopio. Među spašenimi nalazi se i vlasnik bragoca.

Za podružnicu družbe sv. C. i M. u Pulj darovao je g. Ante Mezulić prigodom smrti svoga rojaka bogoslovca Mikule Mezulića, mjesto vijenca, K 10; Ljudevit Sormann sakupio u veselom društvu K 150.

Za družbu sv. Cirila i Metoda: Gosp. Josip Grabovac, Sisač, sabrao K 10, g. Niko Valjalo, Trst, dne 5/12, K 2, g. Miroslav Babić, Lešće, za opretno večeri prijatelja Maira K. 9, g. Viktor Marčić, Marčana, za sjajnu K 9, g. P. Sertić, Trnovac, prigodom vjenčanja g. Sg. Sulek; Zupanjskoga nadzornika 1650; g. Ant. Katičić Barča, Lipa, za licitaciju tigaretu g. Vinko Puharić, učitelj K 140, a pošiljae K 350, g. Ivan Radolović Zbradaj, kod izbora K 1140; g. dr. D. Vitezjić, Krk, kako već javljeno K 4, g. Juraj Žerjavić, Rieka na izletu dala gg. Iv. Snokvica, Bart. Kaufman, Milan Gremer i Juraj Žerjavić K 50, g. Svetko Zepin, Vabriga, sabrao K 660; g. N. Mardesić, za oprost od čest. K 1.

Bratovščini hrv. ljudi u Istri darovao je g. Niko Mardesić K 1, g. dr. Dinko Vitezjić, Krk, kako javljeno K 4.

Za dječko pripomoćno društvo u Pazinu darovase g. Niko Valjalo, u Trstu K 2, gja. Rosa Valjalo rođj. Marcusa K 2, gja. Ane ud. pl. Eory rođj. Palunko K 2, g. Niko Mardesić u Pulj K 2, g. dr. D. Vitezjić, Krk, kako javljeno K 4.

(Gosp. N. V., Sv. Sabba, Trst. Iznos K 9 primljen u redi, a tako i zadnja pošiljka. Obje dvije danas objeđodanjene; Zahvaljujemo! Uredništvo.)

Za oprost od čestitanja uplatili Dječkom pripomoćno društvu: Josip Mandić, Pazin K 4. N. N. Trst. K 10. Podkuknik, Trst. K 40. Fjamin Ivan, Opuzica K 40. Ryslavj Fran, Mune K 4.

Družbi sv. Cirila i Metoda sa ruke igosp. blagajnika u Voloskom, u ime oprostila od čestitanja prigodom mjene godine podarise gg. dr. Stanger, dr. Jančić, Mons. Zamlić, dr. M. Trinajstić, prof. Spinčić, te dr. Fabianić, svaki po 5 K. Dr. D. Dinko Trinajstić, K. 4. gosp. V. Tomčić K 10, a gosp. Ante Sterk K 20. Na plemenitim darovima ravnateljstvo naše daćnije se zahvaljuje.